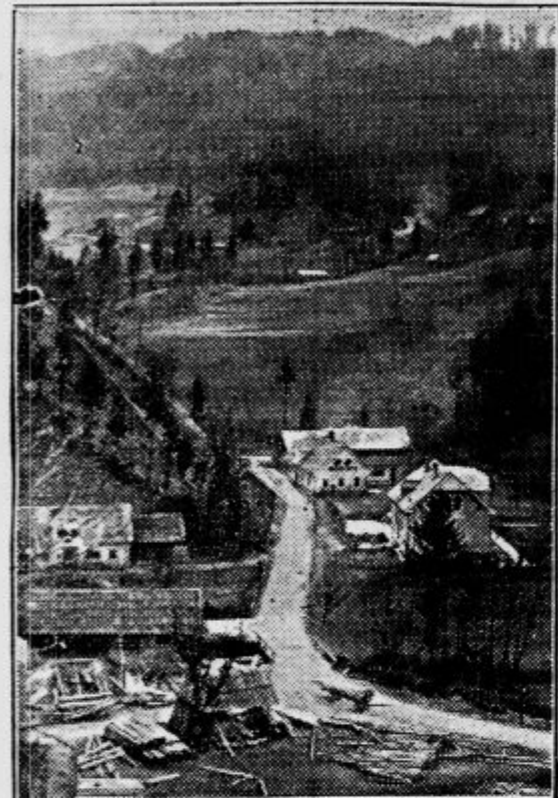

Na gradnjo lučke ceste smo pozabili In vendar bo treba čimprej obnoviti delo

Črna nad Kamnikom, 1. julija.
V naši dolini se je življenje temeljito spremenilo, odkar je podjetna avtoprometna družba v Ljubljani uvedla dnevno redno vožnjo svojega avtobusa iz Ljubljane preko Kamnika čez Črničev v Gornji grad in v Savinjsko dolino, ki potnika v kratkih treh urah in pol prestavi iz slovenske prestolnice v Solčavo ob koroški meji, v neposredno bližino bisera Stajerske; iz Solčave morete namreč že v eni uri pešpoti dospeti do hotelov v Logarski dolini, medtem ko vozi v poletnih mesecih avtobus do Plesnika. Ljubljanski avtobus je bil prva leta dnevno temeljito izrabljen, saj so se nanj v najkrajšem času privalili tudi kmetje-domačini. Prihajal je,

vračajoč se v Ljubljano, raz Črničev pogostokrat tako prenapolnjen, da je naš človek le težko našel še kak prostor in čestokrat se pedale na račun vozniceželnih Stajerske prav robate opazke. Mnogokrat je prišlo na našem postajališču pri Logarju do burnih tragikomčnih nastopov, ko tudi Stajerci sami — Lučani in Solčavci, prisideli čez Volovjek — Raka niso dobili v »busu« primernega prostora.

Zadnja leta pa se je naval na avtobus pri Logarju in v Ljubljani vidno zmanjšal in tudi splošno je opaziti, da se Stajerci manj vozijo na kranjsko stran. Čudno se je nam to zdelo in iskali smo kje tiči vzrok za to. Naša poizvedovanja pri sosedih na oni strani so ugotovila naslednje: Od kar je ljubljanska avtoprometna družba zvišala vozno ceno — ki se po zimskem voznom redu pri zvezi na celjski avtobus na Ljubnem zviša še za 2 din — so si Solčavani in Lučani, ki so se že temeljito navadili na kupovanje ter obiskovanje zdravnikov v Ljubljani, premislili. Ker je vožnja v Celje cenejša za nekaj dinarjev, rajši hodijo v Celje. V Ljubljano potujejo le oni, ki morajo.

Ni dvoma, da je povisek cen v relaciji Luče in Solčava z Logarsko dolino — povdarjamo samo ta dva kraja — slabo vplival na frekvenco v avtobusu. Kaže tudi prav v vseh vseh redih objavitih prihod in odhod avtobusa s postajališča pri Logarju v Črni. Ravno to postajališče je zelo važno; tu prihajajo na avtobus planinci z Velike Planine in Raka ter naši sosedji iz Luč in Solčave, odnosno Podvolovjeka. Avtoprometna družba naj ne zamere, da smo iznesli v javnost gotove nedostatke; storili smo to v njenem interesu in v interesu tuiskega prometa, zato jo prosimo, da položaj prouči in da skuša ugoditi želji naših sosedov tam preko, kar nikakor ne bo njej v škodo.

Tudi v splošnem so se prilike v naši dolini zelo spremenile v čast kraju in v ponos domačinov. Imamo mlado šolsko poslopje, v katerem naša mladež veselo dojemata učnost. Po cesti in potih srečuje potnik troje živahne mladine zdravih lic, ki hiti v šolo, ali pa se vrača veselih obrazov na svoje domove. Ob šoli sta oba gostinčarja Logar in Jurček prav lepo prenovila svoji hiši in skušata zadovoljiti potnika. Vsa čast gre mlademu Logarju, ki v vsakem oziru koraka z duhom časa; ne le da je svojro hišo preuredil tako, da je tudi razvijen turist vesel, ko pride pod njegovo streho, temveč je za hišo zgradil nov enonadstropen prizidek, v katerem bo uredil nekaj lepo opremljenih sob, ki bodo na razpolago potnikom, ali pa za daljše bivanje gostom-letoviščarjem. Letovanje v tem tišem gorskem kraju, ki ga

le včasih prekinja ropot avtomobilov, hiten v kranjsko ali stajersko stran, je prav prijetno in zdravo. Vsa okolica je na goro poraščena; prevladuje smreka. Ni daleč do sedla Črničeva in vzpon do vasi Gozda ter do cerkvice »Na Kalislu« je prav lahek, na sedlu Volovjek-Rak pa si že v slabi uri, dasi znaša višinska razlika preko 400 m. Od tu je prekrasen razgled v dolino, kjer sameva lepo naselje Podvolovjek s staro cerkvico sv. Antona. V ozadju kipi v nebo masiv 2065 m visoke Raduhe, v neposredni bližini pa more potnik občudovati vzhodni del Savinjskih Alp z 2113 m visokim Velikim vrhom. S sedla Raka se je mogoče na levo stran že v eni uri vzpeti na Malo in Veliko Planino, v desno smer pa na Lepenatko in na Velikega Rogaca, ali pa na Črničev, od koder je mogoč sestop v pol ure k Logarju v Črni.

Naš kraj je tesno povezan z zgornjim kotom Savinjske doline in domačini so se silno veselili, ki so pred leti slišali, da je gradnja ceste čez Volovjek — Raka, takozvana »Lučka cesta«, že sklenjena stvar. Upali so, da bodo s tem uresničene skoraj stoletne želje prebivalstva tu in onstran Raka, kajti to so zahtevale gospodarske in sploh življenjske prilike. Veliko pa je bilo presenečenje, ko se je v letu 1934, res začelo z gradnjo, toda ne tam, kjer si je ljudstvo želelo, temveč tam gori na zadnji črničevski ridi. Zelja domačinov je namreč bila, da se zgradi nova cesta iz doline, to je od Jurčka, ali pa že pri vasi Zagl, kjer je edino pravi teren za gradnjo res lepe in trdne gorske ceste. Ne bi se smelo gledati, ako stane gradnja km ceste več ali manj. Naše svarilo, da teren s Črničeva čez Kalisli masiv na Volovjek ni primeren za gradnjo, je bilo umestno. Znesek svojih 100.000 din je bil izdan po

Tekme jadrlnih modelov na Blokah

Ljubljana, 1. julija
Na praznik v četrtek sta čakala pred III. državno gimnazijo dva avtobusa, da popeljeta modelarje, člane podmladka Aerokluba na Bloke, kjer so se vsrile tekme jadrlnih modelov. K odhodu se je zbralo 67 modelarjev, ki so se vse leto udeleževali tečajev za gradnjo in izdeloval modelov. Nekateri udeleženci so prinesli s seboj celo po dva, po tri modele.

Lepo vreme je že takoj v začetku ustvarilo prijetno razpoloženje. Pa tudi vožnja čez Turjak in Velike Lašče v prostornih avtobusih je bila zelo udobna. V Novi vasi na Blokah so se udeleženci zbrali ob hangarju bloške jadrlna šole, ki je bil lansko leto zgrajen in v katerem so sedaj spravljena šolska jadrlna letala.

Tekmovalcem so razglasili še zadnja navodila, nato pa so se vsi skupaj podali na hrib Pečnik, ki leži nasproti domu in hangarju bloške jadrlna šole. Ugoden veter nad Pečnikom je omogočil modelom lepe poletje. Mnogo modelov je pristalo daleč v dolini, ali pa so poleteli celo čez hrib in šli lastnikom in komisiji izpred oči. Dosti pozornosti so vzbudili reče pobavani model modelarjev z Ježice. Poleg srečno uspešnih poletov je bilo seveda do-

Ivan Žarn

Leskovec pri Krškem, 1. julija
V torku je umrl v krški bolnišnici ugledni posestnik g. Ivan Žarn iz Nemške vasi. Zadel ga je kap. Na praznik je bil v Leskovcu pogreb, katerega se je udeležilo častno število gasilcev iz domačih in krške občine. Poleg teh pa je še prišlo k pogrebu veliko prijateljev in znancev od blizu in daleč. V slovo je igrala žalostinke gasilska godba iz Krškega. Ob grobu se je poslovil v imenu gasilcev predsednik čete pri Sv. Duhu.

Ivan je sodeloval posebno marljivo v gasilski četi. S svojimi nasveti in deli je pripomogel do ustanovitve in razmaha čete pri Sv. Duhu. Bil je resnično juben in odločen mož, dober gospodar, obenem sočuten do revežev. Pomagal je s svojimi deli številnim revežem in sosedom. Bil je res dober rok, kakršnih je le malo. Vsa vas in okolica znata ceniti njegovo dobro dela. Vzorno urejeni so njegovi vinogradi. Pridelal je vsako leto izvrstno vino. Znal je z njim pravilno ravnat, klet je bila ob vsakem času prav čedno urejena. Predvsem je bila njegova skrb privabliti v naše kraje prijatelje z Gorenjskega, da bi jih seznanili z izvrstno kakovostjo vin v krški okolici. Zanimal se je tudi za napredek občine ter je bil napreden občinski

nepotreben; danes ni skoraj več videti sledi onih nepotrebnih del. Težkega srca gledamo sda, kako popravljajo z velikimi izdatki našo rido v Črni, namesto da bi začeli graditi »Lučko cesto«. Skoraj ne moremo verjeti, da je načrt gradnje lučke ceste padel v vodo. Ali naj bo izjava »Hvala Bogu nič več ne sitnarjo z lučko« in kredit zanj lahko porabimo drugje? resnična? Nemogoče! Ali so Kamničani in naši sosedje Lučani in Solčavani dejansko načrt opustili? Ali odločujočim niso pri srcu lepote naše domovine, da zblizajo Logarsko dolino s prestolico Slovenije in da se enkrat načne temeljito delo za ustvaritev visokoalpeškega letovišča na Veliki Planini, kamor se bi moglo priti po lepi izpeljani cesti čez Raka z največ modernim avtobusom iz Ljubljane in to v najkrajšem času? Smo res tako kratkovidni in ne vidimo ...

Vse prizadete rotimo, da vprašanja gradnje lučke ceste ne opuste. V prvi vrsti pa apeliramo na Kamničane in njihovega župana. Kamniški župani so bili do sedaj vedno duha delovanja za uresničenje te gradnje, zato smo prepričani, da bo tudi sedanjí gospod župan na naš apel stopil v zvezo z odločujočimi činitelji. Upoštevati je, da so bili ravno Kamničani oni, ki so skupno z Lučani že pred davnimi leti odločno pobijali mnenje gotovih krogov, da ne kaže postaviti ceste zvezo med Kranjsko in Stajersko čez Raka. Kamničani so pač prav dobro vedeli, da so se oni krogi bal, da bi dobilo Slovenstvo preveč vpliva na prilike v Savinjski dolini, ki je bila takrat domena delovanja celjskega nemštva. Danes so prilike seveda docela spremenjene. Narodnostne in gospodarske prilike ter tuiske prometne.

oziro odločno zahtevajo, da se lučka cesta čez Volovjek — Raka iz Črne k Sv. Antonu zgradi čimprej. Vsako zavlačevanje in najsi bo od katerekoli strani, je greh nad ljudstvom.

volj tudi takih, katerih pristanek se je končal z lomom. Kljub vsemu pa so bili tekmovalci zelo zadovoljni.

Tekmovanje samo je trajalo do ene ure. Po kosilu so se udeleženci zbrali na hribu pri domu bloške jadrlna centra in občudovali jadrnanje upravnika centra g. Razmočnika, ki se je bil med tem dvignil in plaval v letalu tipa »Salamander« nad Pečnikom.

Nekako ob treh je komisija razglasila rezultate. Prvih šest tekmovalcev je dobilo lepe diplome, za prve tri pa je Aeroklub določil še nagrade v obliki poletov. Po rezultatih so bili: 1. Škrlep Dušan, 2. Škrlep Fedor, 3. Kobal Boris, 4. Snoj Stanko, 5. Noveli Branislav, 6. Snoj Stanko.

Popoldne so se vsi udeleženci odpeljali v avtobusih preko Črknice na državno mejo v Planino, odtod pa čez Logatec in Vrhniko v Ljubljano. K lepemu uspehu tekem je poleg navdušenega dela mladih modelarjev pripomogla tudi vzorna organizacija. Tekme same kažejo, da se posebno v zadnjih letih mladina vedno bolj zanima za letalstvo in da se je v tem lepem sportu začela z uspehom tudi praktično udeleževati.

ođbornik. Z umestnimi predlogi je vedno pripomogel k uspešnim izvedbam raznih del v občini. Kot zvest priistaš nacionalne misli se je vsikdar, kadar mu je dopuščal čas, z veseljem odzval vabilu in prišel na zborovanja. Kako priljubljen je bil, je najlepše pokazala udeležba pri pogrebu. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, družini pa naše iskreno sožalje!

Trideset let litijskega Sokola

Litija, 1. julija
Po usodnih dogodkih v letu 1908 se je narodnostna in sokolska misel razplamtelja na vseh koncih našega ozemlja. Tedaj je zakrilil tudi nad Zasavjem ponosni Sokol in naslednje leto — to je bilo pred 30 leti — se je ustanovilo v središču Zasavja prvo Sokolsko društvo »Litija — Smartno«. Na čelo mlade sokolske edince je stopil starosta br. dr. Ivan Premrov, ki je do kazal svoje jugoslovanske čustvovanje v težkih dnevi balkanskih bojev tako, da je odšel še z nekaterimi slovenskimi zdravniki pomagat pomoči potrebnim srbskim ranjenecem. Za svoje samaritansko in bratsko delo je bil deležen mnogih trpkih udarcev. Odtlej se je sokolska misel širila v vse

sosednje vasi in danes štejeemo že več edince: Sokolsko društvo Smartno in Sokola Ponoviče-Sava, ki sta se odločili od matičnega litijskega Sokola, ter agilno sokolsko četo na Polniku, ki je med najvišjimi v vsem Zasavju.

Za uvod v sokolske svečanosti bo svečana akademija v litijskem Sokolskem domu. Nedelja 2. julija pa je vsa posvečena sokolski misli. Dopoldne bodo vaje na telovadišču, popoldne pa bo nastop s sodelovanjem vseh oddelkov. Zatem se bo vršila sokolska zabava.

Litijskemu Sokolu kot matičnemu društvu sokolskega napredka v Zasavju želimo k tridesetletnici, da bi v slogi in bratškem soglasju korakal še v nadaljnje jubileje. Zdravo!

Pes čuvaj

Prijatelj lista nam je opisal svoj naslednji resnični doživljaj:

Bilo je dne 25. junija ob 3. zjutraj. Spal sem zelo trdno, iz spanja pa me je prebudil moj pes-pitčar, ki je na vso moč cvilil. Prižgem luč in vidim, da je pes zelo nemiren. Meneč, da hoče ven, mu odprem vrata in ko vidim, da potrebuje in opravi, ga spravim spet nazaj. Ko se spet vlečem, pričepe pes k postelji, se vzpne na njo, začne lajati, tuliti, prime za blazino in jo vleče s postelje. Na ukaz »lezi« ni ubogal, nego je začel begati s kota v kot, prišel spet k postelji, prijel blazino in jo vlekel k vratom ter skušal vrata odpreti. Vrata so bila zaprta s ključem in, ko jih ni mogel odpreti, je začel tako pretresljivo tuliti, da me je spreletela groza.

Početje psa se mi je zdelo zelo čudno. V glavo so mi šinile razne misli: morda ogenj ali tat. Vstal sem in poslušal ter naenkrat začutil prvi sunki potresa. Pes se je preplašeno stisnil v kot. Nato je zabučal drugi sunk, najmočnejši pa je bil tretji. Koča se je zazibala, posoda preobračala in zdelo se mi je, kakor da bi bil v kakem tolnu. Pri tretjem sunku se je razločno slišalo zateglo bučanje od vzhoda proti zahodu.

Po potresu se je pes umiril in zaspal. Po vsem tem se vidi, kako žival občuti že v naprej kako nevarnost. Še bolj čudno pa je to, kako je hotel pes svojega gospodarja na pretečo nevarnost opozoriti in ga rešiti. Zgodilo se je to v gorski koči na Illovi (1.256 m nadmorske višine).

SOKOL

Taborjenje Sokola Maribora matice. Sokol Maribor matica priredi samostojno taborjenje v Martuljku na Gorenjskem za članstvo in naraščaj nad 16 let. Prijave je oddati v društveni pisarni vsak dan od 11. do 12. in od 16. do 19. do vstetega 10. julija. Tabor bo trajal štiri tedne in znaša taborina 10 din dnevno. Plača se lahko v dveh obrokih in sicer 1. obrok do 10. julija, drugi obrok pa po 1. avgustu. Ta tabor ne bo v zvezi z župnim taborom, ampak bo izključno za pripadnike Sokola Maribora matice.

Sokol v Črčijah ob Krki priredi danes 2. julija javni telovadni nastop, združen z zletom Mežiškega sokolskega okrožja in tekmi mladih v ženski deca. Začetek tekem ob 8. in skrušen za popoldanski nastop ob 14. Popoldanski nastop se začne ob pol 16. Vabimo vse bratske sokolske edince in sokolstvo naklonjeno občinstvo, da se udeležijo prireditve ter s tem priprmore k še večji okrepitvi sokolske misli na širnem cerkljanskem polju.

Uprava Sokolskega društva Blejska Dobrava občinstvo obvešča, da se je morala za 2. julija določena velika jamba Tombola iz tehničnih razlogov preložiti. Tombola bo 16. julija ob 15. uri, ako pa bi bilo na ta dan slabo vreme, pa 6. avgusta ob isti uri. Društvo ima namen v okviru sokolske Petrove petletke zgraditi lasten dom ter zaradi tega priredi veliko tombolo s krasnimi dobitki kakor: motorno kolo, ženska in moška kolesa, divan, zaboj sladkorja in vrečo moke ter mnogimi drugimi krasnimi dobitki. Tombola bo na društvenem letnem telovadišču na Blejski Dobravi poleg postaje Dobrava Vintgar. Tablice so po din 3 ter se dobijo pri društveni upravi, v kolodvorski trafiki na Jesenicah, v trafiki sestre Mice Mesarjeve na Jesenicah, v trafiki g. Ranta poleg dvorane Kino-Radio, Jesenice—Fužine in pri podružnici NSZ na Jesenicah, Sokolski dom. Prosimo, kupujte naše tablice!

Ljubljanski Sokol poziva svoje članstvo in naraščaj, ki se namerava udeležiti III. zleta sokolstva na Jadranu na Sušaku dne 15. in 16. julija 1939, da se pripravi v petek 30. junija v društveni pisarni (od 9. do 12. in od 16. do pol 17.); za članstvo in naraščaj odobren popust 75% na železnica, na parobrodih pa 60% za članstvo in 75% za naraščaj. Vplačati je torej treba 1 din

za zletno legitimacijo in 15 din za zletni znak odnosno 10 din za zletni znak telovadnih. Skupna prehrana stane 15 din za dva dni, ki pa ni obvezna, skupno prenočišče je brezplačno.

Iz Hrastnika

h— Zvočni klni Sokol predvaja danes ob 16. in 20. film iz afriške džungle »Gospodarica prašume«.

h— Na naslov okrajnega občnega odbo. ra. Pri nas je zelo razvit avtomobilski promet. Avtomobilisti prihajajo po dveh banovinskih cestah — preko Zidanega mosta in preko Dola — v Hrastnik ter skozi Hrastnik v Trbovelj. Na križiščih cest pa tu avtomobilist ne ve, kam naj krene — na desno ali levo, da bo zadel pravo pot. Zato obstoji na križišču in čaka, da pride kak človek, da ga lahko vpraša: »Kam drži na levo cesti, kam drži na desno pote. Pri vsem tem čakanju pa nastanejo dosti krat prometne ovire, če že ne nesreče. In tako nastane tudi dostikrat neveljavni vozni kov, kakor pešev. Vsem tem neprilikom bi pa lahko prišel okom za to poklicani činitelj, to je okrajni cestni odbor. Če bi postavil na cestnih križiščih proti Doli in pri zalogi piva zadosti velike napisne table (kazipota).

Iz Trbovelj

t— Frizerska obrt v Trboveljah vidno napreduje. Zlasti se naši frizerski mojstri trudijo, da čimbolj ustrezajo že zelo razvijenim zahtevam našega nežnega spola, ki ni zadovoljen s povprečno pričesko, temveč želi prvovrstne mestne postrežbe! Treba je priznati, da so se naši damski saloni, če jih tako že lahko imenujemo, tehnično in higienično že zelo izpopolnili. Bilo bi le potrebno več smotrno izurjenosti frizerskega naraščaja, ki bi ga morali pošiljati tudi na prakso k mestnim frizerskim podjetjem, zlasti pa tudi pomočniki osebe vžebati v sodobni frizerski stroki morda potom strokovnih tečajev, ki bi se jih dalo pač ustanoviti v Trboveljah samih. O tem je bilo govora že lansko leto, pa je zopet vse zaspalo. Naša frizerska obrt je zdaj izpopolnjena z otvoritvijo novega damskega in frizerskega salona, ki ga je uredil priznani mojster g. Maks Petretič na Vodah pri Pravdiciu.

* Nov grob. V Studenicah pri Poljčanah je preminil v starosti 72 let upokojeni šolski upravitelj g. Jože Kokl. Zapustil je dve hčeri in sina. Pogreb blagoga pokojnika bo danes v nedeljo ob pol 16. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Termiti uničujejo telefonske vode

Pred nekoliko meseci je neki pivovar nar v Portu Darwinu v Avstraliji povedal, da so termiti vdri v njegovo klet in porušili 80 sodov najboljšega piva do zadnje kaplje. Ta krok je veljal pivovar narja 250 funtov sterlingov.

Toda ti žejni termiti so prave sirote proti tistim svojim tovarišem, ki delajo sedaj sive lase avstralski brzojavni upravi. Poskusili so namreč zaščititi telefonske vode v zemlji z lončeniimi cevmi, arzenikom in različnimi plastimi tolsče, a kako so se kontrolni uradniki pred nedavnim začudili, ko so na nekem kraju, kjer je bil v vodu nastal kratek stik, ugotovili, da so bili termiti prežrli in požrli ne samo cevi, temveč celo arzenik, vazelino in končno še debeli svinčeni plašč, da so končno dospeli do telefonskih žic. Sedaj preiščujejo, kaj bi bilo še storiti, da termitom pokvarijo veselje do takšnih dragih požrtij.

Žalni gost kradel srebrne žlice

Ze pred časom je zasebnim osebam in pokopališkemu osebju v Rigi padlo v oči, da se mlad moški udeležuje večine žalnih svečanosti v imovitih družinah. Ugotovili so tudi to, da v mnogih primerih na skrivnost način izginjajo razne dragocenosti.

Po sistematičnem opazovanju so ugotovili, da neki žalni gost, ki je svojo bolečino kazal še posebno očito, po navadi nikomur ni bil znan. Po nekem pogrebu so te dni tega gosta, mladega moža, preiskali in so potegnili iz njegovih žepov cel tucet srebrnih žlic. Bolečina in strah na njegovem licu sta bila tedaj nepoporejena.

Ignac Koprivec:

Kose se bliskajo, travica pada

Vode po slovenje-goriških travnikih so usahnile. Plohe v zadnjih dneh so vsaj nekoliko oprale od povodnji oblateno travo in gospodarji niso več tako čemerni kakor so bili pred štirinajstimi dnevi, ko je izgledalo, da ne bo ni bita voza krme za na svisti. Finejša trava je sicer zgnila, ker jo je voda pomandrala in nalepila na zemljo, ona močna, odpornejša pa je še ostala, redka seveda in pri dnu blatna, ali kak peljaj je bo še vendar, da živina ne bo pocrkala od gladi.

Košnja je bila nekoč opravilo, ki je napolnilo Slovenske gorice s smehom in dobro voljo. Najprijetnejše delo je bilo to. Kmetje so se ga veselili vse leto, danes pa se je veselost nekoliko unesla, zakaj ljudje je klonijo pod silo teže, ki jim leži na plečih ter tonejo v strahu in skrbah.

Po vaseh, ki so ogulele za tradicijo in narodne običaje, poteka čas košenje tiho. Morda tu pa tam zavriska vinjen kosec, ali zakriči trudna spravilačica, če jo kdo udari z grabljami po gležnju, onega razposajenega ukana in smeha pa ni več čuti. Ni belih rokavcev kakor nekoč, ni rdečih lic in iskričih se oči. Izgarani težaki so oblečeni v strgano obleko in še na misel jim ne pride, da bi segli v skrinjo po edino celo srajco, ki jo hranijo v nji za praznike ali za smrtno uro. Nekoč je bilo na travnikih vse belo in snažno, vse živahno in dobre volje, zdaj pa ... Oh, nekoč! — Ta trda beseda. Kakor bi sedanost bila samo za to, da človeka tepe. Ali res ne bomo mogli nikoli več reči, danes je tako?

Če človek gleda skozi povečalno steklo, že tudi danes odkrije kje takšno življenje;

v miniaturni seveda, ali vesel ga je, zakaj dandanes mora biti človek zadovoljen z malim. Še deset let borb in trpljenja in tu di tega ne bo več. Kmečko delo bo izgubilo pestrost in slikovitost, s katerim je bilo nekoč prepleteno, da je bil težakom trud olajšan.

Pravilna je trditev, da s prodorom prosvete na podeželje zamirajo stari običaji, vraže, čarovnije. Ampak kdo si pa pri nas ni na jasnem, kako je v našem podeželju zastran prosvete? — Tu vraže in čarovnije ostajajo, zginjajo pa običaji, ki so navadno produkt gospodarske aktivnosti kmetij in znosnega življenja težakov. Pri nas zamirajo običaji umetno, zaradi siromaščine, ne pa na podlagi napredka. Kruh bi jih ohranil še tako dolgo, dokler bi jih prosvetljenost res ne shranila v arhive.

Mnenje, da so narodni običaji kmečkemu delavcu moralna opora pri izvrševanju njegovega težkega dela, je pravilno. Prosveta nudi kmečkemu delavcu v zameno za običaje svojih sil, ki ga krepe, če pa so mu običaji vzeti umetno, preden ga je obilila blagodat prosvete, ga lahko to udari huje od vsega, kar ga že itak tlačijo.

Ker je danes iz večih razlogov težavno govoriti o pravi sliki podeželja in pisati o življenju večine, bom prikazal potek košnje iz vasi, ki si je še obdržala zvezo s starejšim časom, na katerega se očanci po kmetijah tako radi ozirajo.

Takole rahlo je nekega dne potrkala na razgnete glave kmečkih gospodarjev misel, da bo treba sklepiti kose in iti na košnjo. Skrivnostno so se ozirali proti sosednim kmetijam ter vlekli na ušesa, če bi začuli

kje kakšno znamenje, ki bi izdajalo nemen soseda. In če ni bilo nič, je ta, ki je že deset let otvarjal čas košnje, pogledal veselo v nebo ter ukazal svoji hčeri, naj gre naprosit za prihodnji dan kosce. Sedemnajst jih mora biti, sicer ne pade Velika seč. Klene, Muže, Telečjak in za Drvanjo. In ko vidijo sosede, da je prvi plast trave pokosen, pridejo na travnike tudi oni.

Od dveh zjutraj se zbrbo kosci, večina ma težaki na odslužek in vinčarji, na dvorišču pred kmetijo, kamor hodijo na delo, in ko so približno vsi, zbujajo gospodarja. Ta jim postreže z žeganjo slano, s kvasenici, žganjico, z vinom, in ko so pojužnili, zadene koso na ramo tudi on ter jih pelje na travnik.

Ne dani se še, le zvezde zgubljajo na izrazitosti. Tam pa tam laja lisca, vriska se, in osamel ščebet zgodnjega ptičja se meša s pokojnim šelestenjem listja, ki se pozibavljajo samo od sebe. Na travnike lega megla. Rosa, ki je prekrila trate, moči koscem strgane obuš in otrsenata trava riše za njimi pot. Zdjaj pa zdaj kateri zavriska ter splaš s svojim glasom vrano, da zakriči, zaplahuta s peruti ter odleti na drugo drevo.

Ko pridejo kosci na široko cesto, stopijo v vrsto ter zapojejo, in petje iz sedemnajstih grl, izmed katerih jih poje prvi in drugi glas le pet, vsi ostali pa vlečejo bas, drami iz sna ljudi po kočah, da zehaje vstajajo, godrnjajo potem pa se spravijo na delo.

Na travniku odlože kose, si zajamejo vode v voderje, pijejo, nabrusijo kose in gospodar z glavnim vinčarjem ter hlapcem pregazi mejo, da bi ne delali sosedu škode. Potem se gospodar postavi k meji. S koso napravi pred seboj križ, »Bog pomagaj« pravi in ostrina tankega rezila žvi-

stne po travi, jo podre ter jo potegne v plast. Za prvim koscem, ki mu pravijo prednjak, se razvrste ostali po socialnem stanju in po funkciji. Največji siromak kosi zadnji, če ni morda najboljši kosec, da bi se ga zaradi tega bali, zakaj če je zadnji boljši od prednjega, mu lahko nagaja. Lahko mu »reže gore«, in meče plast na njegovo travo. Sedemnajst koscev se postavi v vrsto drug ob drugega in vsi zamahejo s kosami naenkrat. Kose hrustajo rošno travo, ratišča škrtajo in voderji, ki jih imajo kosci zatakne za predpasnike, da jim vise po trebuhih, zanihajo ob slehernem pogledu ter poropotajo z brusnimi kamni.

Na vsakih dvestih korakov je treba brusiti. Ostro se zajeda v mirno vzdušje brušenje in kdor nabrusi prvi, se pokrepa z vinom in da slatinar dalje. Pred kosci se oglašja prepelica. Vedno se jim odmika. Ko se jim zdi, da so ob nji, se oglašjo zopet neke globlje na travniku. Le njena jajca najdejo včasih, in tu pa tam se zgodi, da kateri poreže s koso noge mladim zajcem, ki jih je divja dolgouška pustila sredi travnika in zbežala.

Ko zvoni sedem, jim prinese domača hči zajtrk. Saj ne jedo veliko, ali svinjino iz tunje in gibanice, brez katerih kosci ne morejo kositi, založi vsak. Pijo pa obilo in zgodi se, da kak kosci zajtrk prespi, da bi se nekoliko iztreznili. Ko kosci zagledajo dekle z zajtrkom, ustavijo delo in zapojejo:

»Micka zajtrk nese, mimo mene nese, jaz pa le od zaja imickam no kosim.
Virt naprej kosojo, nam zadnjim se smeji jo, jaz pa le od zaja imickam no kosim.
Kosa je rjava, žganica ni ta prava, jaz pa le od zaja imickam no kosim.«

Ob osmih pridejo na travnike spravilači. Večinoma dekleta in mlajši fantje, ki še niso za košnjo. Takrat postane na travnikih živahno. Kosci love spravilačice, jih mečejo v travo ter jih nadevajo z njo, potem pa zopet pojo in kosijo, dekleta pa raztresajo nakošene plasti trave.

Okrog devetih prinese domače dekle koscem južno. Na vrhu jerbasa ima sedemnajst šopkov napravljenih iz fajglja, pelagonije in povezanah z rdečo nitjo. Ko odloži jerbasa, pridejo kosci k nji in vsakemu izmed njih pripejo za klobuk šopek. Največjega dobi prednjak, če ni med kosci njegove fanta. To je vesela ura, ki požene koscem v grla vso moč, da pojo kakor pri telovski prosvoti. Če je sonce premočno, nehajo takrat kositi in gredo med spravilače, zvečer pa nadaljujejo košnjo.

Spanja je v tem času na kmetih malo. Ob enajstih zvečer pridejo delavci domov s košnje, ali s hlevov, kjer so tlačili seno, zjutraj ob dveh pa je treba vstati in iti na košnjo znova, in to tri tedne dan za dnem.

Čez dan je na travnikih prijetno. Tudi spravilači pojo. Objeti med seboj hodijo s travnika na travnik, obračajo dišečo seno, raztresajo senene navleje, ki jih delajo prvi dan, ko je trava pokošena, najlepše pa se seveda, ko je seno na voh. Visoko naloženi vozovi škripljejo po cestah, okovana kolesa cvilijo po bregih, ko so zavrti in konji stopajo po travnikih ponosno, kakor bi vedeli, da ta dan delajo zase.

Le takrat, ko pride na travnik voznik, ki pobira suho seno za duhovnega gospoda in za organ